

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ประเทศไทยประสบกับปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 อีกทั้งยังถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่โปร่งใสและไม่ครบถ้วนของการเปิดเผยข้อมูลในทุกๆ ระดับ ซึ่งปัญหาดังกล่าว รัฐบาลไทยและองค์กรต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ธนาคารแห่งประเทศไทย และธนาคารโลก ต่างมองเห็นถึงความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปรับปรุงในเรื่องของการเปิดเผยข้อมูลในหลายๆ ด้าน โดยระบบการบัญชีเป็นส่วนหนึ่งที่มีความจำเป็นจะต้องเร่งดำเนินการปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้เกิดความรอบคอบ และสอดคล้องกับวิธีปฏิบัติของวิชาชีพ ตลอดจนทำให้คุณภาพของการจัดทำบัญชีของภาคธุรกิจมีมาตรฐานยิ่งขึ้น ซึ่งการเปิดเผยข้อมูล อย่างเพียงพอ จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจการค้าของประเทศโดยรวมและเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลงบการเงิน ประกอบกับเป็นการยกมาตรฐานของนักบัญชีและให้นักบัญชีเข้ามามีส่วนรับผิดชอบในการจัดทำบัญชีให้ถูกต้อง พร้อมกับเป็นการลดภาระของภาคเอกชนลง และสอดคล้องกับระบบการจัดทำบัญชีของภาคธุรกิจ ที่พัฒนาไปตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

ในการดำเนินการปรับปรุงการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และสอดคล้องกับหลักปฏิบัติสากล ที่จะทำให้งานการและบุคคลภายนอกได้ใช้ข้อมูลทางการเงินบัญชี เพื่อประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจได้อย่างมั่นใจนั้น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ได้ดำเนินการเสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยบัญชีมาเป็นลำดับนับแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันกฎหมายดังกล่าว ได้ผ่านความเห็นชอบของ รัฐสภาแล้ว เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2543 และนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2543 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม 2543 เป็นต้นไป เมื่อพระราชบัญญัติการบัญชี 2543 มีผลบังคับใช้ ทำให้ประเทศไทยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระเพื่อทำหน้าที่ออกมาตรฐานการบัญชี ซึ่งมาตรฐานการบัญชียังกล่าวจะเป็นวิธีปฏิบัติบัญชีที่กิจการทุกประเภทต้องปฏิบัติตาม มิฉะนั้นจะถือว่าผิด ในปัจจุบัน สำนักงาน กสท. มีความเข้มงวดต่อการดูแลให้บริษัทต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี โดยบริษัทที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีจะต้องทำการแก้ไขงบการเงินภายในเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะถูกปรับหนึ่งแสนบาทและปรับอีกวันละสามพันบาทจนกว่าบริษัทจะดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง ข้อกำหนดดังกล่าวจะลดปัญหาการ ไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน

การบัญชีลงได้ในระดับหนึ่ง แต่จะทำให้ผู้ลงทุน โดยเฉพาะผู้ลงทุนต่างชาติเกิดความเชื่อมั่นในงบการเงินของไทยเพิ่มมากขึ้นเพียงใดคงเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไป ปัจจุบันนี้มาตรฐานการบัญชีหลายฉบับได้มีการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศมากขึ้น ดังนั้น ในการนำเสนองบการเงินตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 35 (ปรับปรุง 2550) ได้กำหนดให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในหัวข้อสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญหรือในส่วนอื่นของหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับการใช้ดุลยพินิจของฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายการบัญชี ซึ่งนโยบายนั้นมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อจำนวนเงินของรายการที่รับรู้ในงบการเงิน

ในปี พ.ศ. 2544 ได้เกิดกรณีการล้มละลายของบริษัทเอ็นรอน ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความโปร่งใสในการดำเนินงานข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ และการจงใจบิดเบือนข้อมูลข่าวสาร โดยปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทางธุรกิจ ซึ่งเมื่อเกิดกรณีอย่างนี้มากขึ้นเรื่อยๆ ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบโดยรวม เช่น ความล้มเหลวของตลาดทุน เนื่องจากนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในความโปร่งใสของธุรกิจที่ระดมทุนในตลาดเงินตลาดทุน ทำให้นักลงทุนมีการลงทุนในตลาดทุนลดลง ส่งผลให้ธุรกิจมีความยากลำบากในการจัดหาแหล่งเงินทุนจากแหล่งภายนอกกิจการ จึงทำให้ต้นทุนของเงินทุนสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อราคาของสินค้าและธุรกิจบริการมีราคาสูงขึ้น ซึ่งท้ายสุดก็จะทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคมโดยรวม

ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่น ความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ประกอบกับนักลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลทางการเงินไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การศึกษาผลกระทบต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของกลุ่มธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต่อการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในการเลือกปฏิบัติและเลือกใช้นโยบายการบัญชีที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน จึงเป็นสิ่งสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของกิจการและระหว่างกิจการได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีด้วย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายการบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

4. เพื่อศึกษาถึงการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการที่คาดหวังให้บริษัทจดทะเบียน ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OECD)

คำถามการวิจัย

1. การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารต่อการเลือกใช้นโยบายการบัญชีส่งผลต่องบการเงิน และการกำกับดูแลกิจการที่ดีหรือไม่
2. มีการจัดทำและการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีที่ครบถ้วนและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้หรือไม่
3. มีการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ ตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยองค์กรเพื่อความร่วมมือและพัฒนาทางเศรษฐกิจ (OCED) หรือไม่

ผลการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ (outputs)

1. ทราบถึงการใช้นโยบายการบัญชีของผู้บริหารเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี
2. ทราบถึงการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความครบถ้วนต่อผู้ใช้งบการเงินและเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี
3. ทราบถึงการจัดทำและเผยแพร่รายงานการกำกับดูแลกิจการ มีการปฏิบัติตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้เลือกหลักการกำกับดูแลกิจการ 15 ข้อ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ (outcomes)

1. เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบายการบัญชีและการเปิดเผยข้อมูลให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชี
2. เป็นแนวทางสำหรับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้เห็นถึงความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลทางการบัญชีต่อสาธารณชน

แนวทางในการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สามารถนำผลจากการวิจัยไปเป็นฐานข้อมูลสำหรับการอ้างอิงและพัฒนาองค์ความรู้ของผู้จัดทำบัญชี
2. ทำให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้ทราบถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและเป็นการสร้างความมั่นใจต่อนักลงทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ